

MIECZYŚLAW WERTEJUK, STEFAN LEONIUK

Występowanie nicieni przewodu pokarmowego u świń w woj. szczecińskim

Z Zakładu Higieny Weterynaryjnej w Szczecinie

Intensyfikacja hodowli świń oraz rozwój tuczu przemysłowego trzody chlewnej na wielką skalę w kraju przyczyniły się do wzmoczonego zainteresowania oraz do badań nad chorobami świń, w tym również nad chorobami pasożytniczymi. Na przestrzeni ostatnich kilku lat także zwiększyła się znacznie ilość laboratoryjnych badań rozpoznawczych ZHW w Szczecinie odnośnie występowania pasożytów przewodu pokarmowego świń, co pozwoliło na dokładniejszą rejestrację i rejonizację tych pasożytów na terenie województwa szczecińskiego. Zebrane z okresu ostatnich lat wyniki badań koproskopowych świń przedstawiono w tab. 1.

Jak wynika z tab. 1, procent zarażenia świń nicieniami jelitowymi na terenie woj. szczecińskiego jest dość wysoki (47,1), przy czym najczęściej stwierdzano nicienie *Oesophagostomum dentatum*. Inwazja węgorzków (*Strongyloides ransomi*) i włosogłówek (*Trichocephalus suis*) występowała w bardzo małym procencie badanych prób. Powyższe dane statystyczne dotyczą ośrodków hodowli uspołecznionej. Z gospodarstw indywidualnych przebadano w tym okresie tylko 56 świń, co jest ilością mało reprezentatywną dla wyciągania ogólniejszych wniosków. W gospodarstwach tych stwierdzono nicienie jelitowe u 80% świń.

W innych województwach kraju stan inwazjologicznej trzody chlewnej dotyczący nicieni jelitowych jest podobny, jak podają publikacje na ten temat. Np. w woj. białostockim procent zarażonych świń tymi pasożytami wynosi 54,2—88,4 (7), w krakowskim — 88,6

Tab. 1. Ekstensywność zarażenia świń nicieniami przewodu pokarmowego na terenie woj. szczecińskiego w latach 1972—1974

Rok	Liczba świń badanych	Liczba świń zarażonych %	Stwierdzono gatunki			
			<i>Ascaris suum</i>	<i>Oesophagostomum dentatum</i>	<i>Strongyloides ransomi</i>	<i>Trichocephalus suis</i>
1972	3645	2146 (58,9%)	313 (8,6%)	1965 (53,9%)	12 (0,3%)	150 (4,1%)
1973	5216	2138 (41,0%)	373 (7,1%)	1894 (36,3%)	38 (0,6%)	37 (0,6%)
1974	3544	1601 (43,9%)	268 (7,4%)	1305 (35,8%)	118 (3,3%)	52 (1,4%)
Razem	12505	5885 (47,1%)	954 (7,6%)	5165 (41,3%)	168 (1,3%)	239 (1,9%)

Materiał do badań stanowiły świny pochodzące w większości z ośrodków hodowli uspołecznionej (PGR, POHZ i in.), a w nieznanym tylko procencie z gospodarstw indywidualnych. Znajdująca się na terenie woj. szczecińskiego Przemysłowa Ferma Trzody Chlewnej w K. nie została ujęta w tab. 1, jako jednostka specjalna, a stan inwazjologiczny tej fermy przedstawiono w tab. 2. W okresie 1972—1974 r. przeprowadzono w sumie 12 505 badań koproskopowych świń. Próby kału badano metodą Fuellleborna, określając stopień intensywności i ekstensywności inwazji 4 gatunków nicieni pasożytniczych wymienionych w tab. 1, jako najczęściej u nas występujących.

(1), w łódzkim — 58,7—100 (2), w poznańskim — 95,1 (5). Niestety wyniki prac poszczególnych autorów są często nieporównywalne, ponieważ badano grupy świń różne co do ich pochodzenia, wieku, rodzaju hodowli itp.

Przemysłowa Ferma Trzody Chlewnej w K. liczy ok. 22 000 szt. świń. Największą ilość stanowią tuczniaki w wieku 3—7 miesięcy. Ferma posiada również stado hodowlane (maciory, knury) oraz prosięta. Pozwala to na prowadzenie chowu zamkniętego świń, tzn. do fermy nie wprowadza się nowych świń z zewnątrz, a prosięta do tuczu otrzymuje się z własnego stada hodowlanego. Od początku uruchomienia fermy

Tab. 2. Ekstensywność zarażenia świń nicieniami przewodu pokarmowego w Przemysłowej Fermie Trzody Chlewnej w K. w okresie od 31.I.1973 r. do 13.XI.1974 r.

Data	Liczba świń badanych	Liczba świń zarażonych %	Stwierdzono gatunki		
			<i>Ascaris suum</i>	<i>Oesophagostomum dentatum</i>	<i>Trichocephalus suis</i>
I. 1973	247	49 (19,8%)	33 (13,3%)	12 (4,9%)	7 (2,8%)
VIII. 1973	710	13 (1,8%)	0	13 (1,8%)	0
X. 1973	120	0	0	0	0
II. 1974	342	6 (1,7%)	0	6 (1,7%)	0
V. 1974	396	2 (0,5%)	0	2 (0,5%)	0
VIII. 1974	200	5 (2,5%)	0	5 (2,5%)	0
IX. 1974	226	0	0	0	0
XI. 1974	351	4 (1,1%)	1 (0,3%)	3 (0,9%)	0
Razem	2592				

pozostawała ona pod stałą kontrolą Pracowni Parazytologicznej ZHW w Szczecinie odnośnie występowania i przebiegu chorób pasożytniczych przewodu pokarmowego świń. Pierwsze badanie koproskopowe przeprowadzono w dn. 31.I.1973 r., tj. po upływie 3 tygodni od wprowadzenia stada hodowlanych świń do fermy (maciory i knury rozplodowe). Badania następne przeprowadzono w odstępach kilkumiesięcznych, uwzględniając przy tym 4 różne grupy świń przebywających na fermie: 1. tuczniaki, 2. maciory, 3. knury, 4. prosięta w wieku ok. 1,5 miesiąca. Do badań pobierano próby świeżego kału z różnych miejsc podłoża, po ok. 20 prób z poszczególnych kojców fermy. Próby kału badano metodą Fuelleborna. Zgodnie z założeniami technologii tuczni przemyślowego fermy w K. kał świń był codziennie usuwany przez splukiwanie (chów bezściółkowy). Wyniki badań, wykonanych na ogólnej ilości 2592 szt. świń, przedstawia tab. 2.

Pomimo, iż dążeniem organizatorów fermy było, by wprowadzane świnię były wolne od chorób pasożytniczych, w pierwszym badaniu koproskopowym stwierdzono znaczny procent (19,8) zarażenia świń nicieniami jelitowymi, w tym dość silną inwazję glist *Ascaris suum*. Występowały również nicienie *Oesophagostomum dentatum* i *Trichocephalus suis* — w mniejszym nasileniu.

Innych pasożytów, których wykrycie jest możliwe przy stosowaniu metody Fuelleborna, tj. nicieni płucnych (*Metastrongylus* sp.), węgorzków (*Strongyloides ransomi*), kolcogłów i kokcydii nie stwierdzono w fermie tuczni w K.

W badaniach późniejszych obserwowano wyraźne zmniejszenie procentu zarażenia świń nicieniami jelitowymi w fermie K. (0—2,5%), co było wynikiem przeprowadzonych akcji leczniczych i profilaktycznych. Leczniczo stosowano preparaty piperazynowe. Do akcji profilaktycznych należy zaliczyć utrzymywanie higieny pomieszczeń (codzienne splukiwanie podłoża, chów bezściółkowy), dezynfekcję przeprowadzaną regularnie w ściśle określonych odstępach czasu oraz zamknięty wychów świń, wykluczający możliwość zawleczenia pasożytów za pośrednictwem świń z zewnątrz. Tym niemniej nie zdołano zlikwidować całkowicie robaczyc jelitowych u świń w fermie tuczni przemyślowego w K. — przynajmniej jak dotychczas — pomimo akcji leczniczych, profilaktycznych i mimo specjalnych, korzystnych warunków uprzywilejowania, jakie są do dyspozycji tej fermy. Ciekawe byłoby porównanie wyników badań parazytologicznych z innymi, dużymi fermami tuczni przemyślowego świń organizowanych obecnie w kraju i za granicą.

Wnioski

1. Zarażenie świń nicieniami jelitowymi w gospodarstwach uspołecznionych woj. szczecińskiego jest dość silne: ekstensywność inwazji w okresie 1972—74 r. wynosi średnio 47,1%. Najczęściej występują nicienie *Oesophagostomum dentatum* — w 41,3%, *Ascaris suum* stwierdzono w 7,6%, *Strongyloides ransomi* — w 1,3%, *Trichocephalus suis* — w 1,9%. W gospodarstwach indywidualnych procent zarażenia świń nicieniami jelitowymi wynosi ok. 80.

2. Świnię, wprowadzone do Przemysłowej Fermi Trzody Chlewnej w K. jako stado hodowlane, były zarażone w 19,8% nicieniami jelitowymi (*Ascaris suum*, *Oesophagostomum dentatum*, *Trichocephalus suis*). Po przeprowadzeniu akcji terapeutycznych zarażenie świń obniżyło się do 0—2,5%.

3. Warunki wychowu i utrzymania świń w Przemysłowej Fermie Trzody Chlewnej w K. dają większą możliwość likwidacji nicieni jelitowych niż w innych ośrodkach hodowli świń.

4. Przy organizowaniu nowych ferm tuczni przemyślowego należy przestrzegać, by wprowadzane świnię były wolne od robaczyc jelitowych i innych schorzeń pasożytniczych.

Piśmiennictwo

1. Aleksandrowska I., Borowski H., Leszczyński J., Szczuka E., Wałkowiak E., Wityk A., Zieliński E.: *Medycyna Wet.* 26, 328, 1970.
2. Chwałibóg J.: *Prz. hod.* 33, 18, 1969.
3. Getler K.: *Medycyna Wet.* 19, 154, 1963.
4. Kozakiewicz B.: *Medycyna Wet.* 28, 652, 1972.
5. Kozakiewicz B.: *Biul. V Zjazdu PTNW, Olsztyn*, 477, 1974.
6. Maciołek H.: *Medycyna Wet.* 29, 208, 1973.
7. Ramisz A., Urban E., Dec J., Gocyla J.: *Medycyna Wet.* 27, 235, 1971.
8. Ramisz A., Urban E., Gocyla J.: *Wiad. parazyt.* 17, 75, 1971.
9. Wartejuk M.: *Biul. V Zjazdu PTNW, Olsztyn*, 478, 1974.
10. Zdrada M.: *Biul. V Zjazdu PTNW, Olsztyn*, 479, 1974.
11. Zarnowski E., Fagasiński A., Joszt L., Lineburg A., Pastuszko J.: *Biul. V Zjazdu PTNW, Olsztyn*, 480, 1974.

Adres autora: dr Mieczysław Wartejuk, ul. Wincentego Pola 2 b, 71-342 Szczecin.

MATWIJCZUK W. M.: Ocena tusz wieprzowych ze zmianami patologicznymi. (Ekspertiza tusz swinie c patologiczeskimi izmienijami). *Wietierinaria (Moskwa)* 51, 98—99, 1975 (4).

Przeprowadzono sanitarno-weterynaryjne badanie tusz wieprzowych ze zmianami patologicznymi w okolicy szyi i głowy. W tym kierunku zbadano w latach 1973—1974 — 48 680 tusz świń. Wszystkie zwierzęta skierowane do uboju, badano przed ubojem i uznano je jako zdrowie. W wyniku przeprowadzonego badania poubojowego u 798 tusz w okolicy głowy i szyi stwierdzono różnego rodzaju zmiany. I tak ropy stwierdzono w 58,4% przypadków, ropowicę w 12,4%, ogniska zapalne w 10,5% oraz rany w 13,4%. Waga konfiskat z jednej tuszy wynosiła średnio 5—7 kg, a ze wszystkich badanych tusz ok. 1100 kg. Oprócz tego stwierdzono również odchylenia w stopniu utuczenia w 611 (77%) przypadkach i otłuszczenia w 187 (23%) przypadkach.

Na 798 zbadanych tusz w 499 tuszach określono niespecyficzne zmiany (przekrwienie, powiększenie, stany zapalne) w okolicznych węzłach chłonnych. W wyniku przeprowadzonego badania bakteriologicznego 63 tusz z najbardziej charakterystycznymi zmianami stwierdzono następujące drobnoustroje: gronkowce, paciorkowce, *E. coli* oraz beztlenowce (*Cl. oedematiens*, *Cl. histolyticum*, *Cl. perfringens* i *Cl. spo-*

rogenes). W związku z tym autor zaleca oceniać tusze z wyżej stwierdzonymi zmianami na podstawie wyniku badania bakteriologicznego.

d. i.

Białaczki Bydła. *Recl. Méd. vét.* 151, 129—183, 1975 (3).

Cały specjalny zeszyt czasopisma poświęcony jest białaczkom bydła. Numer rozpoczyna wstęp napisany przez prof. A. L. Parodi. Kolejne artykuły dotyczą: Parodi A. L., Cotard M. P.: Przypomnienie klinicznych i anatomo-patologicznych aspektów białaczki bydła; Crespeau F.: Epidemiologia białaczki bydła; Chevrier L.: Hematologiczny aspekt białaczki bydła. Stosowanie diagnostyki hematologicznej; Wyers M.: Przypomnienie o oncornawirusach u zwierząt; Guillemain B., Lévy D., Lasneret J., Chevrier L., Peries J., Parodi A. L., Boiron M.: Białaczka bydła francuskiego. I. Wstępne wyniki dotyczące wirusa typu C; Lévy D., Guillemain B., Chevrier L., Boiron M., Parodi A. L.: Białaczka bydła francuskiego. II. Wstępne wyniki badań sero-epidemiologicznych; Guillemain B., Lévy D., Chevrier L., Marchand A., Parodi A. L.: Białaczka bydła francuskiego. III. Dwa przypadki trypanosomatozy (*Trypanosoma theileri*) towarzyszącej utrzymującej się limfocytozie.

d. i.